

Valtiovarainministeriö
Hallinnon kehittämisosasto

19.11.2010

Viite: Lausuntopyyntö VM038:01/2009

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Julkisen hallinnon IT - palvelukeskuksesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjät ry:ltä lausuntoa otsikko-asiassa. Suomen Yrittäjät lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa:

Yleistä

Valtion virastot ja laitokset sekä kunnat ja kunnalliset toimijat hankkivat ja järjestävät tarvitsemansa tieto- ja viestintätekniset palvelut usein itse. Erilaiset ratkaisut aiheuttavat ongelmia tietojen hallinnoimisessa ja siirrossa. Tämän ongelman vähentämiseksi ja poistamiseksi tieto- ja viestintätekniisiä ratkaisuja on tarve kehittää.

IT –palvelukeskuksen tehtävät

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Julkisen hallinnon IT - palvelukeskuksesta, jonka tehtävänä olisi tarjota julkiselle hallinnolle yhteisiä tieto- ja viestintätekniisiä palveluja ja järjestelmiä sekä näitä palveluja ja järjestelmiä koskevia kehittämistoimenpiteitä ja tuki- neuvonta- ja asiantuntijapalveluja. Palvelukeskus olisi julkisista hankinnoista annetussa laissa tarkoitettu yksikkö, jolla olisi yksinoikeus tarjota edellä tarkoitettuja palveluja valtakunnallisesti julkisessa hallinnossa.

Palvelukeskuksen tavoitteeksi on asetettu edistää julkisen hallinnon sähköistä asiointia, tietohallinnon kehittämistä sekä tietovarantojen käyttöä ja yhteen toimivuutta tarjoamalla julkiselle hallinnolle yhteisiä tieto- ja viestintätekniisiä ratkaisuja ja palveluja valtakunnallisesti. Palveluihin sisältyisi mm. tuki-, neuvonta- ja asiantuntijapalveluja.

Ehdotettu palvelutarjonta on lähes kaiken kattava. Tietoteknisten ratkaisujen yhteensopivuuden lisääminen on kannatettava tavoite, mutta ehdotettu kaikki palvelut tarjoava valtakunnallinen toimija vaikuttaa jo liian suurelta. Suuruudesta voi aiheutua ongelmia etenkin tuki- neuvonta- ja asiantuntijapalvelujen

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A
00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221
f. (09) 2292 2999
toimisto@yrittajat.fi

tarjoamisessa. Nämä palvelut on usein tarpeen saada mahdollisimman nopeasti ja niiden järjestäminen koko valtakunnan alueelle on hyvin haasteellista. Olisikin vielä tutkittava onko tarpeen perustaa näin laajaa toimintaa harjoittava palvelukeskus. Olisiko samaan tulokseen päästävässä määrittelemällä yhteisiä standardeja ja järjestelmämalleja, jotka toteuttavat yhteensopivuustavoitteen, mutta kukin julkinen yksikkö voisi itse hankkia ja toteuttaa ne haluamallaan tavalla.

Yhtenäiseen järjestelmään siirtyminen aiheuttaa kustannuksia niissä julkisissa yksiköissä, joiden järjestelmät poikkeavat uudesta palvelukeskuksen tuottamasta järjestelmästä. Kyseisten yksiköiden henkilöstö joudutaan todennäköisesti kouluttamaan uudelleen ja siirtymävaihe aiheuttaa usein paljon sekaannusta ja kaksinkertaista työtä. Samaan tavoitteeseen voitaisiin päästä helpommin ja edullisemmin, kun paikalliset ratkaisut saatettaisiin muiden toimijoiden kanssa yhteensopivaan muotoon, mutta entinen tuttu järjestelmä jäisi muilta osin käyttöön. Varsinkin tuki-, neuvonta- ja asiantuntijapalvelut ovat tärkeitä tietojärjestelmäsopimuksen osia. Paikallinen tai mahdollisimman lähellä järjestelmän käyttäjää oleva sopimuskumppani voi tarjota näitä palveluja lyhyemmällä tilausajalla kuin valtakunnallinen palvelukeskus. Paikalliset toimijat ovat jo olemassa, mutta ehdotetun palvelukeskuksen tulee luoda uusi palveluverkosto.

Palvelukeskuksen toiminnan vaikutukset markkinoilla

Palvelukeskuksen tarkoituksena on hankkia palvelujen toteuttamiseksi tarvittavat tietojärjestelmät, tietotekniset sekä muut palvelut kaupallisilta toimijoilta. Esityksessä katsotaan, että tästä ei seuraa merkittäviä välittömiä kilpailullisia vaikutuksia. Toisaalta kuitenkin todetaan, että kilpailulliset vaikutukset voisivat ilmetä siten, että palvelukeskuksen tehtäväalueella julkisen hallinnon hankinnat kaupallisilta toimijoilta tulisivat keskittymään ja skaalaetujen toteutuessa palveluhankintojen määrä ja kokonaisvolyyymi voisi laskea.

Markkinoiden keskittymisellä on yleensä negatiivinen vaikutus kilpailun toimivuuteen. Palvelukeskus tulisi hankkimaan julkisille yksiköille tarjoamansa tietojärjestelmät ja tarvittavat palvelut hankintalain mukaisella kilpailutuksella. Näin suuren hankinnan kilpailutukseen pystyy tarjouksen antamaan vain iso palveluntarjoaja, minkä vuoksi paikalliset toimijat eivät voi osallistua siihen. On myös mahdollista, että kilpailutuksen voittanut yritys hankkii alihankintana osan palvelua paikallisilta yrityksiltä, jota ovat entisiä palvelun tuottajia. Hallituksen esitykseen olisikin hyvä saada kattavampi selvitys keskittämisen vaikutuksista etenkin Pk -yritysten osalta.

Suomen Yrittäjät ry

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja

Anja Tuomola
lainopillinen asiamies